

PRIRUČNIK ZA PISANJE AI UPITA

Ovaj priručnik namenjen je učenicima koji koriste AI alate pri izradi IT zadataka i projekata i predstavlja smernice za njihovu pravilnu i odgovornu upotrebu.

Struktura dobrog upita podrazumeva da je zahtev jasan, precizan i da ima predstavljen kontekst, jer AI sistem ne zna cilj projekta niti okruženje u kojem se radi ako mu to nije eksplicitno navedeno.

Kvalitetan upit obično sadrži pet ključnih elemenata:

- ulogu: definiše iz koje perspektive model treba da odgovori (npr. kao stručnjak za baze podataka ili kao web developer).
- zadatak: mora biti konkretan i jasno definisan, bez opštih formulacija.
- kontekst: objašnjava u kom programskom jeziku, tehnologiji ili delu projekta se radi, kako bi odgovor bio primenljiv.
- format odgovora: određuje da li se traži lista, kompletan kod, kratko objašnjenje ili nešto drugo, čime se smanjuje potreba za dodatnim ispravkama.
- ograničenja: preciziraju šta sme ili ne sme da se koristi, na primer bez određenih naredbi ili prilagođeno određenom nivou znanja.

Što je upit precizniji i potpuniji, to je veća verovatnoća da će odgovor biti tačan, koristan i direktno primenljiv.

Tipične greške u pisanju upita nastaju kada zahtev nije dovoljno jasan, precizan ili kada kontekst nije dovoljno dobro predstavljen, što dovodi do neupotrebljivih ili opštih odgovora.

Jedna od najčešćih grešaka je nejasan ili preširok zadatak (npr. traženje „objasni baze podataka“ bez navođenja nivoa znanja ili konkretne teme). Druga česta greška je nedostatak konteksta, kada se ne navodi programski jezik, okruženje ili deo projekta, pa model daje opšti odgovor koji možda nije primenljiv. Problem predstavlja i nedefinisan format odgovora, jer bez preciziranja da li se traži lista, kod, kratko objašnjenje ili detaljna analiza, rezultat može biti drugačiji od očekivanog. Česta greška je i očekivanje da AI „zna“ prethodni rad ili kontekst projekta bez ponovnog objašnjenja. Takođe, kontradiktorne instrukcije (npr. „napiši mi kratak odgovor od 1000 reči“) ili neprecizna ograničenja mogu dovesti do zbunjujućih odgovora.

U većini slučajeva slab rezultat nije posledica rada modela, već nedovoljno precizno postavljenog upita.

Važno je razumeti da AI sistemi imaju svoja ograničenja i da njihovi odgovori ne predstavljaju apsolutnu istinu. Jedno od ključnih ograničenja su halucinacije, odnosno situacije u kojima model generiše uverljiv, ali netačan ili izmišljen sadržaj. AI ne proverava činjenice samostalno, već statistički predviđa najverovatniji nastavak teksta na osnovu podataka na kojima je treniran. Takođe, model nema stvarno razumevanje problema, već obrađuje numeričke reprezentacije podataka i pronalazi obrasce. Odgovor može biti netačan ako je upit nejasan ili ako nedostaje kontekst projekta. Pored toga, informacije mogu biti zastarele ili nepotpune, jer model nema uvek pristup najnovijim podacima. Krajnja odgovornost za proveru tačnosti i pravilnu primenu dobijenih rešenja u projektu uvek ostaje na korisniku.

Primeri

Primer lošeg upita:

„Ne radi mi kod, popravi.“

Ovaj upit je nejasan jer ne sadrži programski jezik, deo koda, opis greške niti kontekst projekta. AI ne zna o kom problemu je reč i može dati opšti ili neprimenljiv odgovor.

Ispravljen gornji upit:

„Radim Windows Forms aplikaciju u C#. Imam problem sa unosom podataka u bazu. Sledeći kod vraća grešku prilikom izvršavanja SQL komande {priložen kod}. Objasni u čemu je greška i predloži ispravku. Odgovor napiši kratko i prikaži ispravljeni deo koda.“

Ovaj upit jasno definiše tehnologiju, problem, očekivanje (objašnjenje + ispravka) i format odgovora.

Primer dobrog upita:

„Ti si web developer i HTML i CSS ekspert. Radim statičku web stranicu za školski projekat i imam problem sa poravnanjem elemenata u navigacionom meniju. Linkovi su u horizontalnom nizu, ali se ne poravnavaju pravilno po sredini stranice. Koristim samo HTML i CSS, bez JavaScript-a i bez frameworka. Objasni koji je ispravan način da centriram navigaciju pomoću Flexbox-a i prikaži samo relevantan CSS deo koda, bez kompletnog HTML dokumenta. Objasnenje napiši kratko i jasno.“

Ovaj upit jasno definiše ulogu modela, kontekst projekta, konkretan problem, ograničenja u tehnologiji i format odgovora, pri čemu se ne traži kompletno rešenje već objašnjenje i usmerenje za rešavanje određenog problema.